

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Σ.Ο. ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(προσφυγή υπ' αριθ. 32730/03)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
24 Νοεμβρίου 2005

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Στρασβούργο, 24.11.2005

[υπογραφή :] / S. NIELSEN /

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση Σ.Ο. κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές :
Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ, Πρόεδρος,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗΣ,

F. TULKENS,

E. STEINER,

K. HAJIYEV,

D. SPIELMANN,

S.E. JEBENS,

και ο S. NIELSEN, *Γραμματέας του Τμήματος.*

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο την 3.11.2005.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 32730/03) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η Ελληνίδα υπήκοος Σ. Ο. («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου την 1η.10.2003 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Ηγουμενίτσας Κ. Σιντορή. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Β. Κυριαζόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Σ. Τρεκλη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Την 13.12.2004, το Πρώτο Τμήμα απεφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 29 § 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

4. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1938 και διαμένει στην Ηγουμενίτσα.

A. Πρώτη διαδικασία αποζημίωσης

5. Την 4.12.1997, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων (υπ' αριθ. 1119727/8468/0010), το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στην απαλλοτρίωση συνολικής εκτάσεως 106.570 τ.μ. προκειμένου να διανοιχτεί οδός προς εξυπηρέτηση του λιμένος Ηγουμενίτσας. Απαλλοτριώθηκαν 1.076 τ.μ. από 3.643 τ.μ. ιδιοκτησίας της προσφεύγουσας, επί της οποίας είχε ανοικοδομήσει οικία εμβαδού 200 τ.μ., την οποία χρησιμοποιούσε ως κύρια κατοικία. Κατ' εφαρμογή του τεκμηρίου το οποίο θεσπίσθηκε με το ν. 653/1977, βάσει του οποίου, προκειμένου περί κατασκευής νέας εθνικής οδού, οι κύριοι παρόδων ακινήτων ωφελούνται και πρέπει να συμμετέχουν στα έξοδα απαλλοτριώσεως των εν λόγω ακινήτων (βλ. παρ. 19-20 κατωτέρω), η διοίκηση απεφάσισε, στην προκειμένη περίπτωση, ότι για 1.011 τ.μ., δεν θα έπρεπε η προσφεύγουσα να εισπράξει αποζημίωση διότι έπρεπε να θεωρηθεί ωφελούμενη από την κατασκευή της οδού.

6. Το τμήμα του οικοπέδου επί του οποίου ευρισκόταν η οικία της προσφεύγουσας, δεν απαλλοτριώθηκε. Εντούτοις, μετά την ολοκλήρωση του έργου, η οικία της προσφεύγουσας ευρέθη να είναι κείμενη στη διασταύρωση τεσσάρων οδών και σε απόσταση 15 μ. από υπερυψωμένη γέφυρα. Την κατάσταση αυτή επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα κατά τη διαδικασία προσδιορισμού αποζημιώσεως, η οποία ακολούθησε. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα επεσήμανε ενώπιον των επιληφθέντων δικαστηρίων ότι η οικία της δεν θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία και ότι, ακόμα χειρότερα, θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθεί μόνον ως αποθήκη. Για το λόγο αυτό, ζήτησε ειδική αποζημίωση.

7. Την 11.8.1998, το Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης όρισε την προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως. Περαιτέρω, το δικαστήριο ανεγνώρισε ότι λόγω της εγγύτητας με την υπερυψωμένη γέφυρα, η οικία της προσφεύγουσας δεν μπορούσε πλέον να χρησιμοποιηθεί. Της επιδίκασε, λοιπόν, ως ειδική αποζημίωση, όπως προβλέπεται από το άρθρο 13 § 3 του Α.Ν. 797/1971 (βλ. παρ. 17 κατωτέρω) το ποσό των 48.000.000 δραχμών (140.866 ευρώ), που αντιστοιχούσε στο 80% της αγοραστικής αξίας της οικίας της (απόφαση υπ' αριθ. 273/1998). Το ποσό αυτό κατεβλήθη στην προσφεύγουσα.

8. Την 24.2.1999, το Δημόσιο εφείσβαλε την πρωτόδικη απόφαση.

9. Την 17.9.1999, το Εφετείο Κερκύρας επικύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και αύξησε το ποσό το οποίο είχε επιδικασθεί στην προσφεύγουσα ως ειδική αποζημίωση, σε 52.000.000 δραχμές (152.605 ευρώ) (απόφαση υπ' αριθ. 199/1999).

10. Την 15.3.2000, το Δημόσιο κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως.

11. Την 30.6.2003, ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Το ανώτατο δικαστήριο, αποφαινόμενο επί του αιτήματος της προσφεύγουσας περί καταβολής ειδικής αποζημιώσεως για τα μη απαλλοτριωθέντα τμήματα του οικοπέδου της, απέρριψε το αίτημα αυτό επειδή η μείωση της αξίας του μη απαλλοτριωθέντος τμήματος, δεν οφειλόταν, στην προκειμένη περίπτωση, στην απαλλοτρίωση αλλά στη φύση του έργου, και, επομένως, δεν ήταν δυνατό να θεμελιωθεί δικαίωμα της προσφεύγουσας στην ειδική αποζημίωση (απόφαση υπ' αριθ. 1134/2003). Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατόπιν της αποφάσεως αυτής, το Δημόσιο της ζητά να επιστρέψει το ποσό των 48.000.000 δραχμών το οποίο της είχε καταβάλει.

Β. Δεύτερη διαδικασία αποζημιώσεως

12. Την 2.2.2001, η προσφεύγουσα προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης. Ζητούσε αποζημίωση για την

απαλλοτριωθείσα έκταση εκ 1.011 τ.μ., για την οποία δεν είχε αποζημιωθεί επειδή θα ωφελούταν από την απαλλοτρίωση.

13. Με τη μη οριστική απόφαση 22/2002, το δικαστήριο διέταξε να διενεργηθεί περαιτέρω έρευνα και πραγματογνωμοσύνη.

14. Την 19.1.2004, το δικαστήριο έκρινε ότι τα μη απαλλοτριωθέντα τμήματα της ιδιοκτησίας της προσφεύγουσας ουδόλως είχαν προσλάβει αξία λόγω της απαλλοτριώσεως, επειδή ευρίσκονταν σε απόσταση 15 μ. κάτω από τη νέα οδό και δεν είχαν πρόσβαση σε αυτή. Ως εκ τούτου, απεφάσισε ότι έπρεπε το Δημόσιο να καταβάλει στην προσφεύγουσα περαιτέρω αποζημίωση 118.697,38 ευρώ (απόφαση υπ' αριθ. 6/2004). Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε με την απόφαση 62/2005 του Εφετείου Κερκύρας, την 10.3.2005.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το Σύνταγμα

15. Το άρθρο 17 του Συντάγματος ορίζει ότι:

«1. Η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του Κράτους, τα δικαιώματα όμως που απορρέουν από αυτή δεν μπορούν να ασκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος.

2. Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσήκοντα τρόπο, όταν και όπως νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρους αποζημίωσης, που να ανταποκρίνεται στην αξία την οποία είχε το απαλλοτριούμενο κατά τον χρόνο της συζήτησης στο δικαστήριο για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης. Αν ζητηθεί απευθείας ο οριστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης, λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά τον χρόνο της σχετικής συζήτησης στο δικαστήριο.

(...)

B. Ο Α.Ν. 797/1971 περί απαλλοτριώσεων

16. Ο Α.Ν. 797/1971 της 30ής Δεκεμβρίου 1970 / 1ης Ιανουαρίου 1971 αποτελεί τη βασική νομοθεσία η οποία διέπει τις απαλλοτριώσεις, κατ' εφαρμογή των αρχών οι οποίες διατυπώνονται στις συνταγματικές διατάξεις.

17. Στο Α' Κεφάλαιο του αναγκαστικού νόμου, ορίζεται τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις αναγγελίας απαλλοτριώσεως.

Κατά το άρθρο 1 § 1 α), εάν επιτρέπεται εκ του νόμου, προς το δημόσιο συμφέρον, η απαλλοτρίωση αστικών ή αγροτικών ιδιοκτησιών ή η διεκδίκηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επ' αυτών αναγγέλλεται με κοινή απόφαση του υπουργού ο οποίος είναι αρμόδιος για τον τομέα που αφορά η απαλλοτρίωση, και του υπουργού Οικονομικών.

Στο άρθρο 2 § 1, ορίζονται οι προϋποθέσεις αποφάσεως αναγγελίας απαλλοτριώσεως, και ειδικότερα : α) κτηματολογικό σχέδιο στο οποίο εμφανίζεται η προς απαλλοτρίωση ζώνη, και β) ο κατάλογος των ιδιοκτητών των κτημάτων, η επιφάνεια αυτών, τα όριά τους και τα κυριότερα χαρακτηριστικά των επ' αυτών κειμένων κτιρίων.

Κατά το άρθρο 17 § 1, αρμόδια για τον προσδιορισμό της αποζημιώσεως είναι τα δικαστήρια. Ορίζεται ρητώς ότι αυτά προσδιορίζουν μόνο την τιμή μονάδας της αποζημιώσεως, χωρίς να διευκρινίζεται ο δικαιούχος ή οι δικαιούχοι της αποζημιώσεως, ή ο διάδικος ο οποίος υποχρεούται να την καταβάλει.

Κατά το άρθρο 13 § 1, η αποζημίωση υπολογίζεται βάσει της πραγματικής αξίας της απαλλοτριούμενης ιδιοκτησίας κατά τον χρόνο δημοσιεύσεως της περί απαλλοτριώσεως αποφάσεως.

Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, σε περίπτωση απαλλοτριώσεως τμήματος ακινήτου και οσάκις το τμήμα το οποίο απομένει στον ιδιοκτήτη, υφίσταται σημαντική μείωση της αξίας του ή αχρηστεύεται, η απόφαση με την οποία προσδιορίζεται η αποζημίωση, προσδιορίζει επίσης την ειδική αποζημίωση για το τμήμα αυτό. Η εν λόγω ειδική αποζημίωση καταβάλλεται στον ιδιοκτήτη μαζί με εκείνη για το απαλλοτριούμενο τμήμα.

18. Κατά τη νομολογία την οποία ακολουθεί ο Άρειος Πάγος επί σειρά ετών, η φύση των προς εκτέλεση έργων ουδέποτε ελήφθη υπόψη για τον προσδιορισμό της «ειδικής αποζημιώσεως» η οποία προβλέπεται από το άρθρο 13 § 3 του α.ν. 797/1971 (μεταξύ άλλων, ΑΠ 1255/2001, 349/2000, 8/1999, 455/1998, 803/1994). Εντούτοις, σε πρόσφατη απόφαση, ο Άρειος Πάγος έκρινε, υπό το φως του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, ότι αυτή η ερμηνεία του εσωτερικού δικαίου έθιγε το ιδιοκτησιακό δικαίωμα των ενδιαφερομένων και προέβη σε μεταβολή της οικείας νομολογίας του (απόφαση 31/2005).

Γ. Ο νόμος 653/1977 της 25ης Ιουλίου / 5ης Αυγούστου 1977 περί υποχρεώσεων παρόδιων ιδιοκτητών προκειμένου περί διανοίξεως εθνικών οδών

19. Οι οικείες διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 653/1977 ορίζουν ότι
1. Σε περίπτωση διανοίξεως, εκτός σχεδίου πόλεως, εθνικών οδών πλάτους μέχρι 30 μ., οι ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες οφείλουν να πληρώσουν για ζώνη πλάτους 15 μ., συμμετέχοντες έτσι στα έξοδα απαλλοτριώσεως των επί των οδών αυτών κειμένων ακινήτων. Η επιβάρυνση αυτή δεν δύναται εν τούτοις να υπερβαίνει το ήμισυ της επιφανείας του εν λόγω ακινήτου. (...) 3. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος άρθρου, θεωρούνται ωφελούμενοι παρόδιοι ιδιοκτήτες όσοι διαθέτουν ακίνητα με πρόσοψη επί των διανοιγμένων οδών. 4. Οσάκις οι δικαιούχοι αποζημιώσεως λόγω απαλλοτριώσεως υποχρεούνται συγχρόνως σε πληρωμή μέρους αυτής, υφίσταται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

20. Το τεκμήριο αυτό, σύμφωνα με το οποίο η εκ των σχετικών χωροταξικών έργων οδοποιίας απορρέουσα υπεραξία αποτελεί επαρκή αποζημίωση, θεωρείτο επί μακρόν αμάχητο. Κατόπιν των αποφάσεων του Δικαστηρίου στις υποθέσεις *Κατικαρίδης κ.λ.π. κατά της Ελλάδος, Τσώμτσος κ.λ.π. κατά της Ελλάδος* (αποφάσεις από 15 Νοεμβρίου 1996, *Recueil des*

arrêts et décisions 1996-V) και *Παπαχελάς κατά της Ελλάδος* ([GC], n° 31423/96, § 49, ECHR 1999-II), τα εθνικά δικαστήρια δέχονται πλέον ότι το εν λόγω τεκμήριο δεν είναι πλέον αμάχητο. Ως εκ τούτου, οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να προσφεύγουν ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, ζητώντας να αναγνωρισθούν ως μη ωφελούμενοι ιδιοκτήτες κατά την έννοια του προρρηθέντος νόμου και να εισπράξουν, περιπτώσεως δοθείσης, συμπληρωματική αποζημίωση.

Δ. Ο Αστικός Κώδικας

21. Στο σημείο αυτό, λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες διατάξεις του Αστικού Κώδικα :

Άρθρο 57

«Ο προσβαλλόμενος παρανόμως στην προσωπικότητα αυτού δικαιούται να απαιτήσει την άρση της προσβολής, έτι δε την παράλειψη αυτής στο μέλλον (...).

Περαιτέρω αξίωση προς αποζημίωση κατά τις περί αδικοπραξιών διατάξεις δεν αποκλείεται.»

Άρθρο 59

«Το δικαστήριο κατά τις περιπτώσεις των δύο προηγουμένων άρθρων δύναται δια της αποφάσεώς του, αιτήσει του προσβληθέντος και λαμβανομένου υπόψη του είδους της προσβολής, να καταδικάσει τον υπαίτιο και εις ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του προσβληθέντος. Αυτή συνίσταται εις καταβολή χρηματικού ποσού, εις δημοσίευμα, ή και εις παν ό,τι ενδείκνυται εκ των περιστάσεων.»

Άρθρο 1003

«Περιορισμοί κυριότητας, εκπομπές

Ο κύριος ακινήτου υποχρεούται να ανέχεται την εκπομπή (...) θορύβου, δονήσεων ή άλλες παρόμοιας επενέργειας προερχόμενες από άλλο ακίνητο, εφ' όσον αυτές δεν παραβιάζουν ουσιωδώς τη χρήση του ακινήτου του (...).»

Ε. Ο Εισαγωγικός Νόμος του Αστικού Κώδικα

22. Το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα έχει ως εξής :

«Ένεκα παρανόμων πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων του δημοσίου κατά την ενάσκηση της ανατεθειμένης σε αυτούς δημοσίας εξουσίας, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη εγένετο κατά παράβαση διατάξεως κειμένης χάριν του γενικού συμφέροντος. Μετά του δημοσίου ενέχεται εις ολόκληρο και το υπαίτιο πρόσωπο, επιφυλασσομένων των περί ευθύνης υπουργών ειδικών διατάξεων.»

23. Με τη διάταξη αυτή θεσπίζεται η έννοια της ειδικής επιζήμιας πράξεως δημοσίου δικαίου, η οποία συνεπάγεται εξωσυμβατική ευθύνη για το Δημόσιο. Η ευθύνη αυτή προκύπτει από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις. Οι πράξεις αυτές, είναι δυνατό να είναι, όχι μόνον πράξεις νομικής φύσεως, αλλά και ουσιαστικές πράξεις της διοικήσεως, συμπεριλαμβανομένων των κατ' αρχή μη εκτελεστών πράξεων (Κυριακόπουλος, *Σχολιασμός του Αστικού Κώδικα*, άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, αρ. 23, Φίλιος, *Δίκαιο των Συμβάσεων*, ειδικό μέρος, τόμος 6, ευθύνη από αξιόποινη πράξη 1977, παρ. 48 Β 112, Ε. Σπηλιωτόπουλος, *Διοικητικό Δίκαιο*, τρίτη έκδοση, παρ. 217, ΑΠ 535/1971, ΝοΒ ΙΘ 1414, ΑΠ 492/1967, ΝοΒ ΙΣΤ 75). Το παραδεκτό της αγωγής αποζημιώσεως υπόκειται σε μία προϋπόθεση : την παράνομη φύση της πράξεως ή της παραλείψεως.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1

24. Η προσφεύγουσα παραπονείται ότι παραβιάσθηκε το δικαίωμά

της στον σεβασμό της περιουσίας της. Επικαλείται το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, το οποίο ορίζει ότι:

«Παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέσει σε ισχύ νόμους τους οποίους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμιση της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

A. Περί του παραδεκτού

25. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει εξ άλλου ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

26. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι ακόμα και αν δεν υπήρξε τυπικά στην προκειμένη περίπτωση αποστέρηση ιδιοκτησίας, στην πραγματικότητα στερήθηκε την οικία της η οποία δεν θα δύναται πλέον να χρησιμοποιείται ως κατοικία μόλις αποπερατωθεί το έργο. Το ότι εξακολουθεί προς το παρόν να διαμένει σε αυτή, οφείλεται στο γεγονός ότι η νέα εθνική οδός δεν έχει ακόμα δοθεί εντελώς στην κυκλοφορία και τα βαρέως τύπου οχήματα απαγορεύονται. Επισημαίνει επίσης ότι η ιδιοκτησία της υπέστη σημαντική μείωση της αξίας της, γεγονός το οποίο διαπίστωσαν κατ' επανάληψη τα επιληφθέντα της υποθέσεως δικαστήρια. Μόνον ο Άρειος Πάγος αρνήθηκε να της αναγνωρίσει το δικαίωμά της σε ειδική αποζημίωση, και αυτό επιτρέπει στο Δημόσιο να της ζητά από τότε να επιστρέψει το ποσό το οποίο εισέπραξε για τον λόγο αυτό.

27. Η Κυβέρνηση επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι δεν υπήρξε στην παρούσα υπόθεση αποστέρηση ιδιοκτησίας και ότι η προσφεύγουσα και η οικογένειά της εξακολουθούν να διαμένουν στην οικία τους. Ακόμα και αν αυτή δεν μπορούσε να χρησιμοποιείται ως οικογενειακή κατοικία, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ιδιοκτησία της προσφεύγουσας αξιοποιήθηκε με την υλοποίηση του έργου και ότι θα μπορέσει να εκμισθωθεί ή πωληθεί εν όψει εμπορικής εκμεταλλεύσεως (π.χ., για να γίνει πρατήριο βενζίνης και σέρβις αυτοκινήτων, σελφ-σέρβις, γκαράζ, κ.λ.π.). Η Κυβέρνηση αναφέρεται εξ άλλου σε τέσσερις υποθέσεις, στις οποίες το Δικαστήριο, επικαλούμενο το περιθώριο εκτιμήσεως το οποίο αφήνει στις εθνικές αρχές το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, είχε αρνηθεί να υποκαταστήσει τα ελληνικά δικαστήρια για να αποφανθεί εάν τα μη απαλλοτριωθέντα τμήματα των ιδιοκτησιών των ενδιαφερομένων είχαν υποστεί μείωση της αξίας τους και είχε απορρίψει τον ισχυρισμό των προσφευγόντων, ότι δηλαδή η άρνηση των εθνικών δικαστηρίων να προσδιορίσει ειδική αποζημίωση για τον λόγο αυτό, παραβίαζε το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 (*Azas κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθ. 50824/99, § 51, 19 Φεβρουαρίου 2002, *Interoliva ABEE κατά της Ελλάδος* (déc.), υπ' αριθ. 58642/00, 16 Μαΐου 2002, *Κωνσταντόπουλος ΑΕ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος* (déc.), υπ' αριθ. 58634/00, 16 Μαΐου 2002, και *Biozokat ΑΕ κατά της Ελλάδος* (déc.), υπ' αριθ. 61582/00, 29 Αυγούστου 2002). Υπό το φως της νομολογίας αυτής, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η υιοθετηθείσα από τον Άρειο Πάγο λύση στην προκειμένη περίπτωση όσον αφορά «την ειδική αποζημίωση» δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

28. Στην περίπτωση αυτή, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το τμήμα του οικοπέδου επί του οποίου ευρίσκεται η οικία της προσφεύγουσας, δεν απαλλοτριώθηκε. Είναι ωστόσο σαφές ότι η κατασκευή της νέας οδού πλησίον της οικίας αυτής συνεπάγεται περιορισμό ως προς την ελεύθερη διάθεση του δικαιώματός της χρήσεως, περιορισμό ο οποίος συνιστά

επέμβαση στην απόλαυση των δικαιωμάτων που η προσφεύγουσα διαθέτει με την ιδιότητα της ιδιοκτήτριας. Συνεπώς, σύμφωνα με την οικεία νομολογία του (βλ., ειδικότερα, *James κ.λ.π. κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 21 Φεβρουαρίου 1986, série A n° 98-B, σελ. 29-30, § 37), το Δικαστήριο εκτιμά ότι ισχύει στην παρούσα υπόθεση το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1. Θα εξετάσει επομένως την αιτίαση υπό το πρίσμα αυτό.

29. Κατά πάγια νομολογία, η ανάγνωση του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, πρέπει να γίνεται υπό το φως της αρχής η οποία θεσπίζεται με την πρώτη φράση του άρθρου. Επομένως, ένα μέτρο αναμείξεως, πρέπει να εξασφαλίζει «δικαία ισορροπία» ανάμεσα στις επιταγές του γενικού συμφέροντος και στις επιταγές της προασπίσεως των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων. Η αναζήτηση παρόμοιας ισορροπίας αντικατοπτρίζεται στη δομή ολόκληρου του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, και, επομένως, και στο δεύτερο εδάφιο. Πρέπει να υφίσταται μία εύλογη σχέση αναλογικότητας ανάμεσα στα χρησιμοποιούμενα μέσα και στον επιδιωκόμενο σκοπό. Κατά τον έλεγχο όσον αφορά την ικανοποίηση της απαιτήσεως αυτής, το Δικαστήριο αναγνωρίζει στο Κράτος ένα ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως τόσο όσον αφορά την επιλογή των διαδικασιών εφαρμογής όσο και για να κρίνει εάν οι συνέπειές τους τυγχάνουν νομιμότητας, προς το γενικό συμφέρον, με τη μέριμνα περί υλοποιήσεως του στόχου του επίμαχου νόμου (*Chassagnou κ.λ.π. κατά της Γαλλίας* [GC], n°s 25088/94, 28331/95 και 28443/95, § 75, CEDH 1999-III). Προκειμένου περί τομέων όπως εκείνος της πολεοδομίας, το Δικαστήριο σέβεται τη σχετική εκτίμηση του εθνικού νομοθέτη, εκτός εάν στερείται προδήλως ευλόγου βάσεως (βλ., *mutates mutandis, Immobiliare Saffi κατά της Ιταλίας* [GC], n° 22774/93, § 49, CEDH 1999-V).

30. Κατ' επανάληψη, το Δικαστήριο έχει εξετάσει το θέμα της αρνήσεως των ελληνικών δικαστηρίων να προσδιορίσουν ειδική αποζημίωση

για τα μη απαλλοτριούμενα τμήματα οικοπέδων που αφορά ένα μέτρο απαλλοτριώσεως. Έτσι, στην υπόθεση *Azas*, επεσήμανε ότι, για να προσδιορίσουν την ειδική αποζημίωση, τα δικαστήρια «δεν λαμβάνουν υπόψη τη φύση των πραγματοποιούμενων έργων ούτε εάν αυτά είναι επ' ωφελεία ή μη των ιδιοκτητών (...) αλλά στηρίζονται μόνο στη διαίρεση της ιδιοκτησίας», και θεώρησε ότι, «λόγω του περιθωρίου εκτιμήσεως που το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 αφήνει στις εθνικές αρχές, το Δικαστήριο δεν διακρίνει, στην παρούσα υπόθεση, κάποια ένδειξη που θα του επέτρεπε να σκεφθεί ότι η άρνηση αποζημιώσεως του εν λόγω μη απαλλοτριωθέντος τμήματος συνεπάγεται παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1» (*Azas κατά της Ελλάδος*, ο.α., §§ 51-53, βλ. επίσης τις προρρηθείσες υποθέσεις *Interoliva ABEE κατά της Ελλάδος*, *Κωνσταντόπουλος ΑΕ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος* και *Biozokat ΑΕ κατά της Ελλάδος*). Εντούτοις, εν αντιθέσει προς τις υποθέσεις αυτές, στις οποίες, λόγω προδήλου απουσίας αυθαιρεσίας, δήλωσε ότι επαφίεται στο περιθώριο εκτιμήσεως των εθνικών αρχών, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση, είναι εντελώς πρόδηλο ότι η φύση του έργου συνέβαλε άμεσα στην ουσιαστική μείωση της αξίας των μη απαλλοτριωθέντων τμημάτων. Πράγματι, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η οικογενειακή κατοικία της προσφεύγουσας ευρίσκεται ήδη στη διασταύρωση τεσσάρων οδών και σε απόσταση 15 μ. από υπερυψωμένα γέφυρα. Πέραν του γεγονότος ότι η ιδιοκτησία της έχει άμεσα πλέον θέα προς τη νέα εθνική οδό, η προσφεύγουσα θα υποστεί, όταν η εθνική οδός θα αποδοθεί στην κυκλοφορία, τις επιπτώσεις της ηχορυπάνσεως και των συνεχών δονήσεων. Το επιχείρημα της Κυβερνήσεως, ότι δηλαδή η εν λόγω ιδιοκτησία δεν υποβαθμίστηκε διότι η οικογενειακή κατοικία θα μπορεί να μετατραπεί σε επαγγελματικό χώρο, δεν πείθει το Δικαστήριο, μεταξύ άλλων διότι, πέραν της συναισθηματικής συνιστώσας, η χρήση ακινήτου το οποίο χρησιμοποιείται ως κατοικία, δεν δύναται να μεταβληθεί χωρίς τούτο να συνεπάγεται σημαντικές δαπάνες οι οποίες βαρύνουν τους ιδιοκτήτες του.

31. Εξ άλλου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση είναι αντιφατικό εκ μέρους των επιληφθέντων δικαστηρίων, αφ' ενός, να αρνούνται να εφαρμόσουν το τεκμήριο του ν. 653/1977, σύμφωνα με το οποίο η ενδιαφερόμενη θα έπρεπε να συμμετάσχει στα έξοδα της απαλλοτριώσεως, άλλως ειπείν να «αυτοαποζημιωθεί» εν μέρει, δηλώνοντας σαφώς ότι η οικία της προσφεύγουσας υποβαθμίστηκε από τα έργα οδοποιίας (βλ. παράγραφο 14 ανωτέρω) και, αφ' ετέρου, να αρνούνται να επιδικάσουν ειδική αποζημίωση λόγω αυτής της μειώσεως της αξίας του ακινήτου (βλ. παράγραφο 11 ανωτέρω).

32. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σκοπός της Συμβάσεως είναι να εγγυάται δικαιώματα όχι θεωρητικά ή κενά περιεχομένου, αλλά συγκεκριμένα και πραγματικά (βλ. *Matthews κατά του Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], n^ο 24833/94, § 34, CEDH 1999-I). Αρνούμενος στην προκειμένη περίπτωση να αποζημιώσει την προσφεύγουσα για τη μείωση της αξίας του μη απαλλοτριωθέντος τμήματος του οικοπέδου της, ο Άρειος Πάγος διέρρηξε τη δικαία ισορροπία η οποία πρέπει να υφίσταται ανάμεσα στην προάσπιση των ατομικών δικαιωμάτων και στις απαιτήσεις του γενικού συμφέροντος. Η προσέγγιση του Δικαστηρίου στην προκειμένη περίπτωση εναρμονίζεται με τη νέα νομολογία την οποία υιοθέτησε ο Άρειος Πάγος στο πλαίσιο παρόμοιας υποθέσεως (βλ. παράγραφο 18 ανωτέρω).

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 8 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

33. Η προσφεύγουσα καταγγέλλει παραβίαση του δικαιώματός της στην κατοικία της. Επικαλείται το άρθρο 8 της Συμβάσεως, το οποίο έχει ως εξής :

«1. Κάθε πρόσωπο δικαιούται του σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται η επέμβαση δημόσιας αρχής στην άσκηση του δικαιώματος αυτού, εκτός εάν η επέμβαση αυτή προβλέπεται από το νόμο και αποτελεί μέτρο, το οποίο, σε μία δημοκρατική κοινωνία, είναι αναγκαίο για την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια ασφάλεια, την οικονομική ευημερία της χώρας, τη διαφύλαξη της τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας και των χρηστών ηθών, ή την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων.»

A. Επί του παραδεκτού

34. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, κατ' αρχήν, ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι παραδεκτή λόγω μη εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Επισημαίνει, εφ' ενός, ότι κατά τη διαδικασία προσδιορισμού της αποζημιώσεως, η προσφεύγουσα δεν επικαλέσθηκε, ούτε ρητά ούτε ουσιαστικά, κάποια παραβίαση του δικαιώματός της στον σεβασμό της κατοικίας της. Αφ' ετέρου, η Κυβέρνηση αναφέρει ότι τα άρθρα 57 και 59 του Αστικού Κώδικα προστατεύουν το δικαίωμα στον σεβασμό της προσωπικότητας, θεμελιώδη πτυχή του οποίου συνιστά η υγεία, και προβάλλει ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να εγείρει αγωγή αποζημιώσεως κατά του Δημοσίου βάσει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, προκειμένου να λάβει αποζημίωση για τη δήθεν προσβολή της υγείας της. Τέλος, κατά την Κυβέρνηση, η προσφεύγουσα θα μπορούσε επίσης να ζητήσει αποζημίωση βάσει του προαναφερόμενου άρθρου 105 για παραβίαση του άρθρου 1003 του Αστικού Κώδικα (βλ. παρ. 21-22 ανωτέρω).

35. Η προσφεύγουσα αντικρούει τους παραπάνω ισχυρισμούς και επισημαίνει ότι ανέφερε ενώπιον των δικαστηρίων της ουσίας ότι η οικία της δεν θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία και ότι, ακόμα χειρότερα,

δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί παρά μόνον ως αποθήκη. Δεν πρέπει λοιπόν να της καταλογίζεται ότι δεν επικαλέσθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων την προσβολή του δικαιώματός της στην κατοικία της. Εξ άλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η απαίτηση να εγείρει αγωγή αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, θα σήμαινε την έναρξη ενός νέου κύκλου δικών κατά του Δημοσίου για να λάβει ικανοποίηση. Κατά την προσφεύγουσα, η προσφυγή αυτή, το παραδεκτό της οποίας εξαρτάται από την παράνομη φύση των πράξεων ή παραλείψεων των κρατικών οργάνων, ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία, διότι ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι δεν είχε δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση για τη μείωση της αξίας της οικίας της. Η προσφεύγουσα εκτιμά επομένως ότι δεν θα μπορούσε να υποστηρίξει εγκύρως ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ότι τα κρατικά όργανα είχαν διαπράξει παρανομία σε βάρος της.

36. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι βάσει του άρθρου 35 § 1, δεν μπορεί να επιληφθεί προσφυγής παρά μόνο αφού εξαντληθούν τα εσωτερικά ένδικα μέσα και εντός προθεσμίας έξι μηνών από της ημερομηνίας της τελεσιδικίας της εσωτερικής αποφάσεως. Ο κανόνας κατά τον οποίο πρέπει να εξαντληθούν τα εσωτερικά ένδικα μέσα πριν από την υποβολή διεθνούς προσφυγής, βασίζεται στην αρχή σύμφωνα με την οποία το διάδικο Κράτος πρέπει να μπορεί κατ' αρχάς να αποκαταστήσει την προβαλλόμενη αιτίαση με τα μέσα τα οποία διαθέτει στο πλαίσιο της εσωτερικής έννομης τάξης του. Για να είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι ο προσφεύγων τήρησε τον κανόνα αυτό, πρέπει να επωφεληθεί των κατά κανόνα διαθέσιμων και επαρκών ενδίκων μέσων, προκειμένου να του επιτραπεί να επιτύχει επανόρθωση των επικαλουμένων παραβιάσεων (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, απόφαση *Buscarini κ.λ.π. κατά Αγίου Μαρίνου* [GC], n° 24645/94, § 26, CEDH 1999-I).

37. Περαιτέρω, πρέπει το άρθρο 35 § 1 να εφαρμόζεται «με ευελιξία και χωρίς υπερβολικό formalισμό». Αρκεί ο ενδιαφερόμενος να έχει προβάλει «τουλάχιστον κατ' ουσία, και υπό τις οριζόμενες από το εσωτερικό

δίκαιο προϋποθέσεις και προθεσμίες» τις αιτιάσεις τις οποίες προτίθεται να διατυπώσει στη συνέχεια ενώπιον του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, *Κατικαρίδης κ.λ.π. κατά Ελλάδος*, απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-V, σελ. 1686, § 35).

38. Εξ άλλου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δεν πρέπει να καταλογίζεται σε προσφεύγοντα ο οποίος έκανε χρήση ενδίκου βοηθήματος προφανώς αποτελεσματικού και επαρκούς, ότι δεν δοκίμασε να χρησιμοποιήσει άλλα, τα οποία ναι μεν ήταν διαθέσιμα αλλά δεν παρείχαν πια καμία πιθανότητα επιτυχίας (*Aquilina κατά της Μάλτας* [GC], n° 25642/94, § 39, CEDH 1999-III).

39. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι κατά την επίμαχη διαδικασία, η προσφεύγουσα ανέφερε συγκεκριμένα ότι λόγω της εγγύτητας με τη γέφυρα, η οικία της δεν μπορούσε πλέον να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία και ζήτηση ειδική αποζημίωση για τον λόγο αυτό. Είναι επομένως προφανές ότι η προσφεύγουσα παρείχε στα εθνικά δικαστήρια την ευκαιρία να επανορθώσουν την παραβίαση η οποία, όπως ισχυρίζεται, έλαβε χώρα, γεγονός το οποίο αποδεικνύεται από τις αποφάσεις τις οποίες εξέδωσαν το Πρωτοδικείο Θεσπρωτίας και το Εφετείο Κερκύρας, που τις επιδίκασαν αποζημίωση προς επανόρθωση της εν λόγω ζημίας. Η Κυβέρνηση αβάσιμα επομένως υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν ήγειρε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ρητώς ή ουσιαστικώς την επικαλούμενη παραβίαση του άρθρου 8 της Συμβάσεως. Εξ άλλου, το Δικαστήριο δεν λησμονεί ότι το ανώτατο πολιτικό δικαστήριο ήταν εκείνο το οποίο αρνήθηκε τελικά στην προσφεύγουσα την εν λόγω αποζημίωση. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο συμφωνεί με την προσφεύγουσα ότι δύσκολα θα μπορούσε να ισχυρισθεί στη συνέχεια, για να στηρίξει τυχόν αγωγή αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, ότι υπήρξε στην προκειμένη περίπτωση παρανομία την οποία διέπραξαν σε βάρος της τα κρατικά όργανα.

Εν όψει των ως άνω διαπιστώσεων, η ένσταση της Κυβερνήσεως λόγω μη εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων, πρέπει να απορριφθεί.

40. Το Δικαστήριο διαπιστώνει περαιτέρω ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει εξ άλλου ότι η αιτίαση αυτή δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει, λοιπόν, να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

41. Η προσφεύγουσα παραπονείται ότι θα πρέπει να εγκαταλείψει την οικία της, στην οποία διαμένει επί σειρά ετών, χωρίς να λάβει κάποιο βοήθημα ή αποζημίωση.

42. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι οι αρχές δεν υπερέβησαν το περιθώριό τους εκτιμήσεως όσον αφορά την ανεύρεση δικαίας ισορροπίας ανάμεσα στο δικαίωμα της προσφεύγουσας στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής της και της κατοικίας της, αφ' ενός, και, αφ' ετέρου, στις επιταγές του γενικού συμφέροντος.

43. Λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους για τους οποίους διαπίστωσε παραβίαση του δικαιώματος της προσφεύγουσας στο σεβασμό της περιουσίας της (παρ. 30 ανωτέρω), το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν τίθεται επιμέρους ζήτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 8 της Συμβάσεως.

III. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

44. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

45. Στο έντυπο της αιτήσεως, η προσφεύγουσα ζητούσε το ποσό των 152.604 ευρώ, εντόκως, ποσό το οποίο, κατ' αυτή, θα συνιστούσε πλήρη αποζημίωση για τη μείωση της αξίας της οικίας της, καθώς και το ποσό των 30.000 ευρώ για έξοδα. Άλλως, ζητούσε την εφαρμογή του άρθρου 41 της Συμβάσεως, προκειμένου να λάβει δικαία αποζημίωση, ως και την καταβολή των ως άνω εξόδων, χωρίς να προσκομίσει δικαιολογητικά. Εν τούτοις, στις έγγραφες παρατηρήσεις της επί της ουσίας της υποθέσεως, δεν υπέβαλε κάποιο αίτημα περί δικαίας ικανοποίησεως, αν και στις από 17 Δεκεμβρίου 2004 και 26 Απριλίου 2005 επιστολές οι οποίες εστάλησαν στον δικηγόρο της, το Δικαστήριο επέστησε την προσοχή της επί του άρθρου 60 του Κανονισμού του, το οποίο ορίζει ότι οποιοδήποτε αίτημα περί δικαίας ικανοποίησεως δυνάμει του άρθρου 41 της Συμβάσεως, πρέπει να υποβάλλεται με έγγραφες επί της ουσίας παρατηρήσεις. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι δεν ελήφθη απάντηση εντός των προθεσμιών οι οποίες αναφέρονταν στις ως άνω επιστολές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να επιδικασθεί ποσό δυνάμει του άρθρου 41 της Συμβάσεως (*Willekens κατά του Βελγίου*, n° 50859/99, § 27, 24 Απριλίου 2003, *Κωνσταντόπουλος ΑΕ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος*, n° 58634/00, § 35, 10 Ιουλίου 2003, *Inteoliva ABEE κατά της Ελλάδος*, n° 58642/00, § 35, 10 Ιουλίου 2003, *Λιτοσελίτης κατά της Ελλάδος*, n° 62771/00, § 34, 5 Φεβρουαρίου 2004, *Jarnevic & Profit κατά της Ελλάδος*, n° 28338/02, § 40, 7 Απριλίου 2005).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.
3. *Κρίνει* ότι δεν τίθεται κάποιο επιμέρους ζήτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 8 της Συμβάσεως.

Συντάχθηκε στη Γαλλική, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 24 Νοεμβρίου 2005 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η Μεταφράστρια

Μαρία Π. Παπαδοπούλου